

PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Joutsan kunta

Kuvan lähde OPH

Sisällys

1.	PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	3
2.	OPETUSJÄRJESTELYT	3
	Lähtökohdat.....	3
	Opetusjärjestelyt Joutsassa	4
3.	OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT.....	5
	3.1 Suomi toisena kielenä -opetus.....	5
	3.2 Oppilaan oma äidinkieli	6
	3.3. Muut kielet	6
	3.4. Luku- ja kirjoitustaidottomat oppilaat	6
	3.5. Muiden oppiaineiden opetus.....	7
4.	OPPILAAN OMAN OPINTO-OHJELMAN LAATIMINEN	7
5.	OPISKELUN JA HYVINVOINNIN TUKE	8
	5.1 Kodin ja koulun yhteistyö	8
	5.2 Opiskeluhoolto.....	9
	5.3 Oppilaanohjaus.....	10
	5.4. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	10
6.	ARVIOINTI	11
7.	PERUSOPETUKSEN OPPIMÄÄRÄÄN SISÄLTYVIEN OPINTOJEN SUORITTAMINEN VALMISTAVAN OPETUKSEN AIKANA	11
	LÄHTEET	12
	LIITTEET	12

1. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu oppilaille, jotka ovat muuttaneet juuri Suomeen ja joiden kielitaito ei vielä riitä opiskeluun suomen tai ruotsin kielellä. Valmistavassa opetuksessa tutustutaan koulunkäyntiin suomen kielellä suomalaisessa toimintaympäristössä. Opetuksen tärkein tavoite onkin suomen kielen oppiminen. Valmistava opetus kestää noin vuoden, jonka jälkeen oppilas siirtyy perusopetuksen ryhmään.

Perusopetuslaissa (628/1998) säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Opetushallitus on hyväksynyt Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015. (Liite 2) Perusopetukseen valmistavaa opetusta antavan opetuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä paikallinen opetussuunnitelma noudattaen ja mukailien opetussuunnitelman perusteita.

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu vasta maahan tulleille, alle kouluikäisenä tulleille maahanmuuttajataustaisille oppilaille tai Suomessa syntyneille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito tai ruotsin kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelamiseen. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia. Opetus kestää tavallisesti noin vuoden, mutta oppilas voi siirtyä perusopetukseen jo aikaisemmin, jos hän pystyy seuraamaan opetusta.

Valmistavan opetuksen tehtävänä on luoda oppilaalle turvallinen oppimisympäristö, joka antaa hänelle mahdollisuuden tutustua ja sopeutua suomalaiseen kouluun, yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Valmistavassa opetuksessa oppilas saa yleisopetuksessa tarvittavat kielelliset, tiedolliset, sosiaaliset ja työskentelyn perusvalmiudet.

Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää. Valmistava opetus noudattaa soveltuvin osin esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Perusopetuslain mukaan oppilailla on oikeus työpäivinä opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja ohjaukseen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä.

2. OPETUSJÄRJESTELYT

Lähtökohdat

Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Vaikka opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, kotoutumisen kannalta on tärkeää, että oppilaan viikoittainen tuntimäärä vastaa koulussa tapahtuvan esi- tai perusopetuksen oppilaan tuntimäärää. Pääsääntöisesti kokonaistuntimäärä vuodessa on 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia.

(Perusopetukseen valmistava opetus rahoitetaan valtionosuudella, joka on kytketty oppilaan läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukausi on 30 kalenteripäivän pituinen ajanjakso, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava yhden vuoden

oppimäärää, joten keskimäärin yhtenä rahoitukseen oikeuttavana läsnäolokuukautena opetusta tulisi 6–10-vuotiailla oppilailla olla 100 tuntia ja tätä vanhemmilla oppilailla 111 tuntia. (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 1486/2016, perusopetusasetus 852/1998.)

Valmistavan luokan opetus on yksilöllistä ja toteutetaan oppilaan henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat, oppilaan ikä ja kehitystaso, oppimistausta sekä opiskeluvälmiudet. Opettaja eriyttää opetustaan kunkin oppilaan ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti.

Oppilaan kotoutumisen ja koulu yhteisöön sopeutumisen edistämiseksi oppilas integroidaan jo valmistavan opetuksen aikana suomalaisiin perusopetusryhmiin oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integrointi on tärkeää, koska sillä autetaan suomen kielen kehittymistä, tuetaan vastaanottavan opetusryhmän ja maahanmuuttajaoppilaan välistä vuorovaikutusta ja varmistetaan opiskeltavan oppiaineen sisällön omaksuminen. Erityisesti taito- ja taideaineissa integroiminen on mahdollista jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Maahanmuuttajaoppilaan ja hänelle tutun perusopetusryhmän yhteistyötä lisätään vähitellen oppilaan kielitaidon karttuessa.

Oppilasta tuetaan mahdollisuuksien mukaan omalla äidinkielellä eri oppiaineiden sisällöissä. Oman äidinkielen opetuksen järjestämiseksi valmistavan opetuksen oppilas voi osallistua oman äidinkielen opetuksen opetusryhmiin perusopetuksen oppilaiden kanssa.

Oppilaan *oman äidinkielen tunteja* ei lasketa oppilaan viikoittaiseen kokonaistuntimäärään, koska oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta.

Opetusjärjestelyt Joutsassa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetuskielenä Joutsassa on suomi. Opetusryhmän koko riippuu oppilaiden taustoista ja iästä. Valmistavaan esiopetukseen otetaan opetuksen aloitusvuonna 6 vuotta täyttävä lapsi. Opetusryhmät pyritään muodostamaan oppilaiden ikäkauden ja muiden edellytysten mukaisesti, jolloin ryhmässä saattaa olla eri-ikäisiä lapsia. Tavoitteena on, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Valmistavan opetuksen oppilaan viikoittainen tuntimäärä vastaa pääosin yleisopetuksen samanikäisen oppilaan tuntimäärää. Myös opetuksen sisältö pyritään suunnittelemaan ja eriyttämään niin, että ne sopisivat oppilaiden senhetkiseen ikäkauteen ja kehitysvaiheeseen.

Joutsan kunnassa valmistavasta opetuksesta vastaavat yhtenäiskoulun ja lukion rehtorit yhteistyössä valmistavan opetuksen opettajien kanssa. Vastaanottokeskuksessa asuvien lasten valmistava opetus järjestetään Pohvinrinteen tiloissa, joissa on tällä hetkellä kansalaisopiston toimintaa sekä tarvittaessa liikuntahallin yhteydessä olevassa luokkatilassa. Opetusta varten varustetaan aluksi kaksi luokkaa. Valmistavaa opetusta annetaan joko erillisenä opetusryhmänä tai yleisopetuksen yhteydessä. Ryhmässä voi olla eri-ikäisiä oppilaita, mikä on huomioitava opetuksen suunnittelussa.

Valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan *henkilökohtainen oppimissuunnitelma*, jonka edellytyksenä on hyvä oppilaantuntemus. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan tietoja ja taitoja sekä oppilaalle asetettuja tavoitteita. Siinä kerrotaan myös opetettavat aineet, tuntimäärät ja tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan kotoutumisen ja koulu yhteisöön sopeutumisen edistämiseksi erillisissä ryhmissä opiskelevia oppilaita integroidaan jo alkuvaiheessa ikätasoaan vastaaviin perusopetusryhmiin kunkin oman oppimissuunnitelman mukaan. Integrointi on suunnitelmallista ja tarkoituksenmukaista ja sen tavoitteena

on tukea kotoutumista, suomen kielen oppimista, oppiaineiden sisältöjen omaksumista sekä ystäväsuhteiden muodostumista. Valmistavan opetuksen opettaja vastaa integroitien toteutumisesta.

Joutsassa valmistava opetus kestää lähtökohtaisesti yhden vuoden. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetusryhmään lähikouluperiaatteen mukaan. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta. Siirtäminen vaatii kuitenkin oppilaan osaamisen monipuolista arviointia. Jokaisen valmistavan opetuksen oppilaan tuleva luokka-aste arvioidaan erikseen. Tulevasta perusopetuksen luokka-asteesta päättävät oppilaan opettajat yhdessä oppilashuollon henkilökunnan kanssa. Oppilaan vanhempia tulee myös kuulla asiassa. Valmistavaan opetukseen osallistuville oppilaille, joilla on mahdollisuus siirtyä toiselle asteelle, suunnitellaan oma opintopolku kiinnostuksen ja realististen hakumahdollisuuksien mukaan. Joutsan lukio voi olla yksi vaihtoehto, mikäli opiskelumenestys sekä kielelliset valmiudet sen mahdollistavat. Tällöin kokeilujaksoja ja kursseja voi suorittaa jo vuoden 2023 aikana.

3. OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Keskeistä opetuksessa on suomen kielen oppiminen ja eri oppiaineiden avainkäsitteiden oppiminen ja sanastoon perehtyminen. Opetuksessa pyritään myös ohjaamaan oppilaita harjoittelemaan erilaisia oppimismenetelmiä, jotka ovat oppilaan avuksi koko koulutaipaleen ajan.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä opetuksessa annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, joten valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien yhteistyö on tärkeää. Koulun pedagogisissa järjestelyissä ja opetuksessa otetaan huomioon, että oppijat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia ja että oppilaan opetusjärjestelyt suunnitellaan ja opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Suomi toisena kielenä -opetus

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat Yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen (2003) mukaan jaettu kolmeen taitotasoon, jotka ovat:

1. alkeiskielitaito / auttava kielitaito (A1- A2)
2. peruskielitaito / toiminnallinen kielitaito (B1-B2)
3. edistynyt peruskielitaito / ammatillinen kielitaitotaso (C1-C2)

Tämä jaotus perustuu kielen opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalaisen viitekehyksen suomalaiseen sovellukseen. Suomen kielen oppiminen toisena kielenä etenee tasoittain, ei luokka-asteittain. Samalla tasolla voi siis opiskella iältään ja oppimistaustaltaan erilaisia oppilaita. Kunkin tason tavoitteet on esitetty kielitaidon tasojen kuvausasteikossa (liite 1).

Koska suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline, opetuksessa otetaan huomioon myös muiden oppiaineiden sisältöjä, käsitteitä ja sanastoa. Suomi toisena kielenä -oppimäärä otetaan huomioon kaikissa oppiaineissa. S2-opetus edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä opettajien kesken. Tavoitteena on oppilaan identiteetin tukeminen, kaksikielisyys ja -kulttuurisuus, johon sisältyy sekä suomalaisen että oman kulttuurin tuntemus ja arvostus.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi toisena kielenä -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi toisena kielenä -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitseman suomen kielen taito. Oppilaalle laaditussa omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt.

3.2 Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opiskelu nähdään rikkautena ja suomen kielen oppimista tukevana. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää oman äidinkielen hallintaa ja säilymistä, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä, joita pyritään tukemaan myös muussa opetuksessa esimerkiksi yhteistyössä huoltajien kanssa. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan.

3.3. Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

3.4. Luku- ja kirjoitustaidottomat oppilaat

Vähän tai ei lainkaan koulua käyneiden maahanmuuttajalasten ja -nuorten oppimissuunnitelmassa tavoitteet asetetaan siten, että oppilas saa heti omalta tasoltaan lähtevää opetusta. Tällöin perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä -opetuksen lisäksi luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa. Sisällöt pyritään valitsemaan niin, että ne tukevat arkitilanteista selviytymistä, kotoutumista ja auttavat opiskelijaidentiteetin kehittymisessä. Myös oman äidinkielen opiskelu edistää suomen kielen oppimista.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää huomiota perusopetukseen siirtymisen aikatauluun. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

3.5. Muiden oppiaineiden opetus

Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä niin, että opetuksen keskiö säilyy suomen kielessä. Sisällöt suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Suunnittelussa huomioidaan myös oppilaan aikaisemmat opinnot ja kulttuuritausta, joiden pohjalta opetus perustuu. Opetuksessa hyödynnetään oppilaan tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen kielen taidot kehittyisivät muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä, monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt ja opetusmenetelmät tutustuttavat oppilasta suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Valmistavassa opetuksessa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan lähiympäristöön, Joutsan kuntaan, luontoon ja palveluihin, mikä tukee oppilaan kotoutumista ja auttaa selviytymään arjesta.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Esimerkkejä tällaisista oppimiskokonaisuuksista ovat esimerkiksi asiointi virastoissa, kaupoissa asiointi tai suomalainen kulttuuri.

4. OPPILAAN OMAN OPINTO-OHJELMAN LAATIMINEN

Perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole olemassa valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, joten jokaiselle oppilalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärä sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet

Opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan myös oppimissuunnitelma, joka sisältää oppilaan opinto-ohjelman. Oppimissuunnitelma sisältää oppilaan opinto-ohjelman eli opiskeltavat oppiaineet, niiden laajuuden, opetuksen keskeiset sisällöt sekä suunnitelman osallistumisesta perusopetukseen. Suunnitelmaan voidaan sisällyttää oppilaan perusopetuksen yksittäisten oppiaineiden erityisten tutkintojen suorittamisen suunnitelman. Oppimissuunnitelmaan kirjataan myös oppilaan koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisydestä ja kotoutumisesta. Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa

Oppimissuunnitelman laativat valmistavan opetuksen opettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

Valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma on pohjana perusopetuksessa laadittavalle oppimissuunnitelmalle. Oppimissuunnitelmaa käytetään tarvittaessa oppilaan opiskelun tukena sen jälkeen, kun hän on siirtynyt valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Tässä saattaa olla yksilöllisiä eroja riippuen siitä, miten oppilas on omaksunut suomen kielen.

Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat ovat oikeutettuja oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin tukeen sekä oppilashuollollisiin palveluihin. Oppilaan tuen tarpeen arviointi tehdään moniammatillisessa yhteistyössä ja tuki suunnitellaan yhteistyössä kodin ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

5. OPISKELUN JA HYVINVOINNIN TUKEA

Kun perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve opiskelun tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille annetaan tarvittaessa tukiopetusta, oppilashuollollisia tukitoimenpiteitä sekä osa-aikaista erityisopetusta. Jos annettu tuki ei riitä, on tarpeen kartoittaa oppilaan erityisen tuen tarve. Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilailla on samat oikeudet erityiseen tukeen kuin yleisopetuksessa olevilla oppilailla. Mahdollinen erityisen tuen tarve kirjataan oppilaan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaan.

5.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Kodin ja koulun välistä yhteistyötä rakennetaan sekä koulun että kotien tarpeista niin yksittäisen oppilaan asioissa kuin erilaisissa vanhempainilloissa ja -ryhmissä.

Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta, koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Juuri Suomeen tulleen tukea tarvitsevan oppilaan kokonaistilanteen kartoittaminen on prosessi, joka sisältää oppilaan aikaisempien kokemusten ja oppimisen kytkemisen nykytilanteeseen, lähitulevaisuuden hahmottamista, tukitoimien suunnittelua ja arviointia sekä oppilaan oppimisen ja hyvinvoinnin säännöllistä seurantaa. Näiden tietojen saamiseksi ja jakamiseksi yhteydenpito kodin ja koulun välillä on välttämätöntä.

5.2 Opiskeluhoolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen opiskeluhooltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (Määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen opiskeluhooltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan. Joutsassa valmistavan opetuksen opiskeluhooltosuunnitelma noudattaa Joutsan kunnan opiskeluhooltosuunnitelmaa.

Opiskeluhoollon linjaukset ja ohjeistukset koskevat myös valmistavassa opetuksessa olevia oppilaita. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla onkin oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä. Opiskeluhooltotyötä koulussa koordinoi opiskeluhooltoryhmä. Valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden asioita käsitellään koulun opiskeluhooltotyössä. Opiskeluhooltoja suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Opiskeluhooltotyössä käytetään tarvittaessa tulkkipalvelua.

Opiskeluhooltoja toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhooltoja. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Opiskeluhooltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista opiskeluhooltoja toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräjassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioitettava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Lakisääteiset kouluterveydenhuollon palveluihin kuuluvat terveystarkastukset, joissa terveydenhoitaja selvittää yksilöllisen tarpeen mukaan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Terveystarkastus sisältää fysiologiset mittaukset, rokotusten päivittämisen, hoidon tarpeen arvion ja hoitoonohjauksen.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Opiskeluhoolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Valmistavan opetuksen oppilaan opiskeluhoillon järjestämisessä noudatetaan samoja määräaikoja ja toimintaperiaatteita kuin perusopetuksen oppilaiden opiskeluhoillon järjestämisessä. Järjestäminen kuvataan tarkemmin Joutsan perusopetuksen opetussuunnitelmassa sekä koulukohtaisessa opiskeluhoiltosuunnitelmassa.

5.3 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Ohjausta toteutetaan opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti (Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2009). Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaan ohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan opetuksen suunnittelussa ja tukemisessa aktiivinen ja kiinteä yhteistyö eri tahojen kanssa on hyvin tärkeää. Erityisen merkityksellistä on toimiva ja luottamuksellinen vuorovaikutus kodin ja koulun välillä. Oppilaan kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta oleellista on yhteistyö myös kaikkien niiden kanssa, jotka vaikuttavat maahanmuuttajataustaisen oppilaan koulunkäynnissä, esimerkiksi valmistavan luokan opettajan, rehtorin, luokanopettajien, aineenopettajien, suomi toisena kielenä -opettajan, erityisopettajan, oppilashuollon, lastentarhanopettajien, maahanmuuttajatoimiston, vastaanottokeskuksen sekä terveydenhuollon kanssa.

5.4. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat

opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa käytössä on Joutsan yhtenäiskoulussa olevat läsnäolomalli, kurinpitomalli ja kiusaamiseen puuttumisen malli.

6. ARVIOINTI

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla (liite 1). Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarvostelua. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana. Oman äidinkielen arvosanaa ei merkitä varsinaiseen todistukseen, vaan siitä annetaan erillinen todistus.

Oppilas saa todistuksen erillisten opintojen hyväksytystä suorittamisesta. Valmistavan opetuksen aikana erityisessä tutkinnossa suoritettut opinnot kirjataan oppilashallintojärjestelmään ja luetaan hänelle hyväksi lähikoulun perusopetuksessa.

7. PERUSOPETUKSEN OPPIMÄÄRÄÄN SISÄLTYVIEN OPINTOJEN SUORITTAMINEN VALMISTAVAN OPETUKSEN AIKANA

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (Perusopetuslaki § 38 21.8.1998) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko oppilaan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Kun oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu perusopetuksen oppimääriä eri oppiaineista, suoritusmerkinnät kirjataan oppilasrekisteriin kuten perusopetuksen oppilaille. Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaan oppiainekohtainen osaaminen voidaan arvioida joustavasti, eikä se edellytä esimerkiksi kaikkien oppiaineen kurssien suorittamista. Osaamisen arviointi voidaan tehdä esim. yhden kurssin aikana ja näytön perusteella. Oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa olevien mahdollisuutta tehdä taito- ja taideaineiden koko oppimäärä erityisessä tutkinnossa tulee tukea.

LÄHTEET

Opetusministeriö. Perusopetuslaki 628/1998. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P36i>

Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetukseen_valmistavan_opetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2015.pdf

LIITTEET

Liite 1 Kielitaidon tasojen kuvausasteikko [KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO](#) Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvost

Liite 2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015

[PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2015](#)